

BELEDİYECİLİKTE PENDİK EKOLÜ - I

1994 seçimlerine giderken

Sadece Pendik değil, başta İstanbul olmak üzere ülkemizde belediyelerin ve kentlerin hali içler acısıdır. Çöp dağları, çamur ve çukurun yanı sıra başta İSKİGATE olarak basında çokça yer alan yolsuzluklar gündeme bomba gibi düşmekte, patlayan çöp dağlarında insanlar hayatlarını yitirmektedir. İşte böylesi bir ortamda ülkemizde yerel seçimler yapıldı. Tüm partiler belediye başkan adaylarını belirlemek için tatlı ama bir o kadar da sıkıntılı süreç yaşamakta idiler. Bu süreci yaşayanlardan birisi olan Refah Partisi'nde özellikle İstanbul'da değişik bir heyecan yaşanmaktaydı. İstanbul İl Başkanı olan Recep Tayyip Erdoğan'ın Büyükşehir Belediye Başkanı olmasını isteyen arkadaşları parti genel merkezi ile ciddi bir mücadele içerisindeydiler. Genel Merkez Erdoğan ismine sıcak bakmıyor, genç ve tecrübesiz görüyordu. Ancak il teşkilatı bu isim ardında kenetlenmiş ve sonunda arzusuna kavuşmuştu. Genç ve tecrübesiz görülen Erdoğan, siyasi otoriteler ve medyanın kendisine seçimi kazanamaz gözü ile bakmalarına rağmen üstün bir performans sergiliyor ve 24 Mart 1994 akşamı sandıktan İstanbul Büyükşehir Belediye Bakanı olarak çıkıyordu.

Pendik'te de teşkilat genç ve disiplini ile tanınan ilçe başkanını aday yapmak istiyordu. Genç ilçe başkanı Erol Kaya 1987 yılında Pendik ilçe olduğu zaman Refah Partisi ilçe başkanı olmuştu. Aradan geçen süre içerisinde çalışkanlığı ve disiplini ile örnek gösterilen teşkilatlardan birisini kurmuş ve geliştirmişti. Nasıl ki parti genel merkezi İstanbul İl Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı genç ve tecrübesiz buluyor ise, Pendik İlçe Başkanı Erol Kaya'yı da genç ve tecrübesiz bulanlar ve Pendik'te Refah Partisi'ne şans tanımayanlar vardı. Bu yazı dizisinin yazarı aynı tarihlerde aynı partinin Maltepe İlçe Yönetiminde görevli idi ve aynı seçimde de Maltepe Belediye Meclis üyesi olmuştu. Seçimlerin hemen akabinde bir parti yetkilisinin Pendik ve Erol Kaya ile ilgili değerlendirmelerini bizzat duydu. Söz konusu yetkili "Biz Pendik'i kazanabileceğimizi sanmıyorduk. Nasılsa kazanamayız, bari teşkilatın motivasyonunu bozmayalım diye Erol Kaya'yı aday gösterdik. O çok genç ve tecrübesiz biri, başarılı olamaz" mealinde sözler sarf ediyordu. Ama Erol Kaya 24 Mart 1994 seçimlerinden Pendik Belediye Başkanı olarak çıkmayı başarmıştı.

Teşkilat bünyesinde yapılan teamül yoklamasında kullanılan 112 oydan 110'u Erol Kaya'ya çıkarken bir oy Halil İbrahim Topal ve bir oy da İbrahim Ciminli'ye çıkmıştır. Halil İbrahim Topal'a oy veren de Erol Kaya'dır. O dönemde Genel Merkez adına İstanbul'da görevli bir milletvekili Pendik'te hiç şanslarının olmadığını söylemektedir. Dolayısıyla zaten kazanma şansı olmayan bu ilçede teşkilat mensuplarının kırılmasına sebep olacak farklı bir aday dayatması yapılmaz ve Erol Kaya Refah Partisi Pendik Belediye Başkan adayı olur.

Bu arada kısa bir anekdot aktaralım. Erol Kaya fotoğraf çektirmek için fotoğrafçıya gider. Ama bir türlü tebessüm etmemektedir. Fotoğrafçı uğraşmaktan bıkınca Kaya'nın yanındaki arkadaşına döner ve "Yahu, aday yapacak başkasını bulamadınız mı?" der. Bu söz üzerine Erol Kaya gülmeye başlayınca fotoğrafçı fırsatı kaçırmaz ve deklanşöre basmaya başlar. Kampanya döneminde kullanılan "tebessüm eden Erol Kaya" fotoğraflarının öyküsü budur.

Refah Partisi Pendik Belediye Başkan adayı olan Erol Kaya, arkadaşları ile birlikte bir yandan yoğun kampanya çalışmalarını yürütürken bir yandan da belediye başkanlığını kazandıklarında yapacakları çalışmalarını belirlemeye çalışıyorlardı. Halil İbrahim Topal, Hüseyin Şengül, İbrahim Ciminli, Kasım Keleş, Hasan Topaloğlu ve Fikri Ilgar gibi isimler

Pendik'in ve Pendiklilerin acil hizmet ihtiyacını, çözüm yollarını ve ilkeleri belirlemek için Erol Kaya ile birlikte hummalı bir çalışma içerisine girerler.

En önemli sorun elbette gecekondulaşma idi. Genç ekip gecekondulaşmanın kenti mahvettiğinin bilincinde idi ve ne olursa olsun gecekondulaşmaya müsaade etmeme kararında idiler. Bu konuda dik bir duruş sergilenmeli idi. Her siyasetçinin o dönemde kolay biçimde kullanamayacağı bir söylemi gittikleri her yerde dile getirmekten çekinmiyorlardı. Yeni gecekonduların yapılmasına müsaade etmeyeceklerdi. Ancak önceden yapılanlar da yıkılmayacak, yola, park alanına gelenler veya Pendik genelini ilgilendiren projeler alanında yer alanlar ise gecekonduların sahiplerine çeşitli imkânlar sunularak yıkılacaktı.

Pendik'te sosyal dayanışmaya önem verilecek, eğitim faaliyetleri desteklenecek, alt ve üst yapı eksikliklerinin süratle giderilmesine çalışılacak idi.

Genç ekip bir broşür hazırlayarak kampanya döneminde dağıtmaya başladı.

Erol Kaya ve arkadaşları seçimi kazanacaklarına öylesine inanmışlardı ki, seçildikten sonra uygulayacakları belediye yönetimi konusundaki ilke ve hedeflerini bile belirlediler. Bu ilke ve hedefler şunlardı:

Hedefler:

1- Adalet: "Paran veya adamın varsa istediğini yapabilirsin" anlayışı yıkılacak haklının hakkını aldığı, haksızın belediyeyi karşısında bulduğu bir anlayışla çalışılacaktır.

2- Halkın ödediği her kuruş hizmet olarak yine halka dönecektir.

3- "Halka rağmen halk için" diktatoryası yıkılacak, "halkın istediği gibi, halkla beraber, halk için" anlayışı hakim kılınacaktır.

4- Kardeşlik: Düşüncesi, inancı, siyasi görüşü ne olursa olsun belde insanına farklı muamele yapılmayacaktır.

Hedefler:

1- İnsanlarla belediye yönetimi arasındaki yapay duvarlar (Bürokratik engeller) kaldırılacaktır.

2- Doğa ile bütünleşmiş bir kent oluşturulacaktır.

3- Kurumlar arası bütünleşme sağlanacak; başta İBB olmak üzere TCD, Karayolları, Aktaş, Milli Eğitim, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Özelleştirme İdaresi gibi kurumlarla işbirliği geliştirilecektir.

4- Umrana ulaşmış bir kent kurmak

5- En az 50 yılın ihtiyacını karşılayacak ulaşım ağı kurmak

6- Öz değerlerimizle bütünleşmek ve Pendik'te tarihi doku oluşturmak.

7- İlçeyi dünya ve Türkiye meselelerinin tartışıldığı bir kültür merkezine dönüştürmek.

8- AB Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve Yerinden Yönetim ilkeleri çerçevesinde merkezi idarenin ulaşamadığı alanlara ve konularda hizmet sunmak.

Dikkat edilirse bu çalışmada belediye kavramsal olarak değil ama içerik olarak kendisine misyon, vizyon belirlemede, ilkelerini ortaya koymakta, stratejik alanlarını ve hedeflerini tespit etmektedir. Aşağıda görüldüğü gibi bu kapsamda da faaliyet ve projeler belirlenmektedir. Bu çalışmanın bu günkü adı Stratejik Planlamadır. 2003 tarihinde 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrolü Kanunu ile kamuda zorunlu hale gelen, 2005 yılında 5393 sayılı Belediye Kanunu ile belediyelerde yapılması emredilen stratejik Planlama bu tarihlerden 10 sene önce Pendik'te hayata geçirilmiştir. Zaten Pendik başarısının altında yatan da aslında planlı ve disiplinli çalışma ve vizyon sahibi yönetimdir.

1994: Yeni Bir Dönem

27 Mart 1994 gecesi sandıklar açılmaya başladığında her zamanki gibi ilk sonuçlar Batı Mahallesinden gelmeye başlar. Bu mahallede Refah Partisi % 9 civarında oy almıştır. O sırada İlçe Seçim Karargahında olan İstanbul milletvekili İsmail Kahraman Erol Kaya'yı teselli etmeye çalışmaktadır. "Üzülme, daha gençsin" gibi sözler sarf ederken diğer yandan Erol Kaya ise "abi biz bu seçimi aldık" demektedir. Ama Kahraman inanmaz. Oysa Batı Mahallesinde 1991 seçimlerinde Refah Partisi % 3 oy alabilmiştir. Bu mahallede oylar % 9'a çıkmış ise bu Pendik genelinde seçimlerin kazanıldığını göstermektedir. Gece 01 sıralarında artık sonuçlar belirlenmiş gibidir. Ve sabaha doğru gayri resmi seçim sonuçları açıklanır. Refah Partisi % 30.14 oy oranı ve 40.366 oy ile belediye başkanlığını kazanmıştır.

Erol Kaya mazbatasını ancak salı günü alabilir. Mazbata alana kadar kutlama yapılmasına da tebriklere de müsaade etmez.

Belediyeye önce Av. Hasan Kocabaş gönderilir. Kocabaş belediyeye geldiğinde ciddi bir tepki görür. Birçok bayan çalışan "bizi çarşafa sokamazsınız" diye bağırmaktadır. Öğleden sonra Kaya belediyeye gelerek makamında tebrikleri kabul eder.

Belediye başkan yardımcıları belirlenir. Hüseyin Şengül, Halil İbrahim Topal, Mehmet Akıncı, İbrahim Ciminli belediye başkan yardımcısı olurken Av. Hasan Kocabaş da koordinatör danışmanlık görevine getirilir.

Yönetim ilk olarak ilçenin mevcut durumunun değerlendirmesinin yapıldığı toplantılarla durum tespiti ve ardından kısa, orta ve uzun vadede yapılması gerekenleri belirleme çalışması yapar. Tespitler ve belirlenen çözüm çalışmaları aşağıda belirtilmiştir.

Tespitler:

1990'lı yıllara gelindiğinde Pendik artık şirin bir balıkçı kasabası değildir. Sebze ve meyve bahçeleri, zeytin bağları yerini beton yığınlarına bırakmış, ilçenin güzide tepeleri başta olmak üzere büyük bir bölümü gecekondulara maruz kalmıştır. 1994 seçimleri öncesinde Pendik'in hali içler acısıydı.

- Toplanmayan çöpleri,
- Akmayan suları,
- Çamur ve çukurdan geçilmeyen yolları,
- Kamu arazilerinin işgali sonucu oluşmuş on binin üzerinde gecekondusu,
- Plansız alanları,
- Yetersiz park ve spor alanları
- Kaçak yapılaşmaları ile kontrolsüz büyümüş ve içinde yaşayanlara hizmet sunamayan, aksine onları sorunlar yumağı içinde yaşamaya mahkûm etmiş bir Pendik vardı.

Derelerden su dışında her şey akmakta ve etrafına hastalık taşımakta idi.

İlçe merkezinden geçen dereler yok edilmiş ve ilçemiz her yağmurlu havada su baskınları yaşamaya mahkûm edilmişti. Çok sayıda taş ocaklarında patlatılan dinamitler çevreye kâbus dolu saatler yaşatırken oluşan göletler de birçok can yutmaktaydı. O yılların Pendik'ini anlatan anlamlı resimlerden birisi "Su Durağı" resmidir. Elllerinde bidonları ile yüzlerce kişi "Su durağı" yazan tabelanın altında su tankerinden su alabilmek için kuyruğa girmiş görüntü bulunmaktadır.

Pendikli bezgindir. Pendikli kâbus dolu günler yaşamaktadır. Pendikli bir çıkış, bir umut aramaktadır.

Yaşanan sıkıntının kentsel gelişim başlığı altında rakamlara dökülmesi sonucu karşılaşılan tablo şu şekildedir.

Anaarter yol- asfaltlama (cadde ve sokak): İlçedeki asfaltı yapılmış anaarter yolların toplam uzunluğu sadece 4 km.dir. Mevcut cadde ve sokakların ise % 19'unda asfalt bulunmaktadır. Mahalleler arası ulaşım, dar ve çoğu asfaltsız yollarla sağlanmakta ve özellikle kuzey ve batı mahallelerine ulaşım şartları çok kötü durumdadır.

Su şebekesi: İstanbul genelinde olduğu gibi Pendik'te de su en önemli problemlerden birisidir. İlçenin % 49'unda su şebekesi döşenmiş olup, diğer bölgelerde tankerlerle su gelmektedir. Su durağı levhası bir espri değil, 1994 öncesi Pendik'in çiler acısı halinin göstergesidir. Su şebekesi olan bölgelerde ise İSKİ'den kaynaklanan sürekli su kesintilerinin yanı sıra, basınç olmadığı için, su şebekesi bulunan çok katlı binaların üst katlarında da susuzluk yaşanmaktadır.

Atık su: İlçenin % 39.49'unda atık su kanalı bulunmaktadır. Geri kalan bölgelerde fosektif kuyuları ve bu kuyularda biriken atıkları toplayan vidanjörler bulunmaktadır. Mevcut dere yataklarından su yerine fosektif akmakta, halk sağlığını ciddi anlamda tehdit etmektedir.

Yağmur suyu: Yağmur suyu kanalı ilçenin sadece % 7sinde bulunmaktadır. Dereler ıslah edilmediğinden yoğun yağmurlarda gerekli akıcılığı sağlayamamakta, merkezlerdeki roger ve ızgaralar aşırı suyu ememediği için sürekli su baskınlarına yol açmaktadır. Su baskınlarının bir diğer sebebi ise "yok edilen derelerdir". İlçede bulunan bazı dereler zaman içinde kapanmış ve tabi su mecraları tıkanmış durumdadır.

Park: İlçede sadece 14 park bulunmaktadır.

Taş ocakları: İlçede bulunan taşocakları bir yandan kentin bütünsel gelişimini engellemekte, diğer yandan ise halkın can güvenliğini tehdit etmektedir.

Plan: İlçenin yerleşim alanı olan deniz ile TEM arasındaki bölgenin % 60'ı planlıdır. Dolayısıyla % 40'lık alanda plan bulunmadığından, kontrolsüz yapılanma için uygun şartlar bulunmaktadır.

Gecekondu: Pendik'in en önemli problemlerinden birisi de gecekondulaşmanın yüksek oluşudur. Hazine arazileri hızla işgal edilmiş ve ilçe gecekondu kenti görünümüne bürünmüş olup, 10.581 gecekondu bulunmaktadır.

Hassas bölgeler: Aydos ve Esenyalı bölgeleri, şehir gelişmişliğinin çok gerisinde kalmış, bu bölgeler ideolojik kamplaşmanın merkezleri konumuna gelmiştir. Öyle ki özellikle Aydos bölgesine hava karardıktan sonra emniyet güçleri girmemekte, gündüzleri ise ancak panzer eşliğinde girebilmektedir.

Belediye: 1994 seçimleri öncesi Belediyede 854 personel çalışmaktadır. Belediyenin 1990-1993 yılları arasında çalıştırdığı personel sayısı ortalama 942'dir. Bu 4 yıllık sürede belediyenin tüm gelirleri toplamı 301.5 milyar iken, personel giderleri toplamı ise 276.7 milyar TL.dir. Yani personel giderleri, belediye gelirlerinin % 92'sini oluşturmaktadır. Hatta 1991 yılında belediyenin tüm geliri 41.4 milyar iken, sadece personel gideri 46 milyar TL.dir. Bu durumda belediye sürekli borçlanmakta, ilçeye yatırım yapılamamaktadır.

Pendik Belediyesinin Mart 1994 tarihi itibarı ile birikmiş borçlarının toplamı 25 milyon Dolar'dır. 1994 yılı toplam gelirin 11 milyon Dolar olduğu göz önüne alındığında, yıllık gelirin 2.3 katı borcu bulunan bir belediye tablosu ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, bir yandan 25 milyon Dolar borç ve diğer yandan bu borcun ödenmesi sürecinde ilave olunacak milyonlarca dolar faiz ve gecikme cezası söz konusudur. Kaldı ki, belediye gelirlerinin % 92'sinin personel harcamalarının oluşturduğu göz önüne alındığında, başka hiçbir harcama yapılmamak şartı ile ve ödeme süresinde ilave olacak faiz ve gecikmeler dışında, söz konusu borcun ödenebilmesi için gereken süre 28 yıldır.

Çözüm İçin Alınan Kararlar:

a- Belediye ve Kent Yönetimi:

- 1- Personel yapısı disipline edilmelidir.
- 2- Belediyenin mali yapısı süratle düzeltilmelidir. Bu kapsamda kısa vadede tahakkuk ve tahsilt kayıplarının üzerine gidilecek, orta ve uzun vadede ise yeni gelir kaynakları bulunarak, ekonomik yönden kendisine yeten bir belediye oluşturulacaktır.
- 3- Őehrin su ihtiyacının giderilebilmesi için İSKİ ile işbirliği içinde su Şebekesi ve terfi istasyonu çalışmalarına ağırlık verilecektir.
- 4- İlçenin ukur ve çamurdan kurtarılabilmesi için asfalt çalışmalarına önem verilecektir.
- 5- İlçenin dengeli gelişimi için her mahallenin kentsel hizmetlerden yararlanma oranı belirlenecek ve bu oranın düşük olduğu yerlere öncelik verilecektir.
- 6- İlçe içi ve ilçenin diğer ilçelerle ulaşımını kolaylaştırmak amacıyla ana arter yol yapımına ağırlık verilecektir.
- 7- Gecekondu yapımına karşı tavizsiz mücadele verilecektir.
- 8- İlçe merkezine yoğunlaşmış ekonomik aktivitelerin diğer mahallelere yayılması ile söz konusu bölgelerde de ekonomik canlılık yaşanması ve böylece ilçe merkezine baskının kenar mahallelere dağıtılması amacıyla çalışmalar yapılacaktır. Bu kapsamda orta ve uzun vadede mahallelerde prestij caddeleri düzenlenecektir.
- 9- Hazine arazilerinin işgali ve ilçenin kontrolsüz gelişiminin önlenmesi için gereken çalışmalar yapılacaktır. Bu kapsamda zaten güney bölgelerinde yapılaşma tamamlanmıştır. Doğu bölgesinde Sabiha Gökçen Hava Limanı ve İTEP arazisi olduğundan bu bölgelere genişleme söz konusu olamayacaktır. Dolayısıyla kuzey ve kuzey batı bölgelerine yönelik genişleme baskısına karşı, bu bölgelerde Toplu Konut Alanı düzenlemeleri yapılacaktır.
- 10- Aydos ve Esenyalı bölgelerinin ilçe ile entegrasyonu sağlanacak ve bu bölgelerde dönüşümün hızlandırılması amacıyla, söz konusu bölgelerin civar ilçelerle ulaşımı kolaylaştırılacaktır. Ayrıca, Aydos bölgesindeki yapılaşma müsait olduğu için, bu bölgede kentsel dönüşüme öncelik edecek sosyal konut ve Toplu Konut yapımına geçilecektir.
- 11- Su baskınlarına karşı yağmur suyu kanalı yapımının yanı sıra, kriz bölgelerinde özel önlemler alınacak, orta vadede kaybolan dereler tekrar açılarak su baskınına neden olan faktörler ortadan kaldırılacaktır.
- 12- Sahil yolu yapımı amacıyla doldurulması düşünülen denizde, anroşman 50 metre ötelenerek ilçeye 1 milyon metrekare ilave yeşil alan kazandırılacaktır.
- 13- Halk sağlığını tehdit eden kanalizasyon açığının kapatılması amacıyla ilçe belediyesi imknları ve İSKİ ile işbirliği içinde yatırımlar yapılacaktır. İhtiyacın aciliyeti sebebiyle, kısa vadede ara çözümler bulunması amacıyla belediye-halk işbirliği ile atık su kanalları yapımına da önem verilecektir.
- 14- İlçede bulunan taş ocakları kapatılarak, elde edilecek alanlar spor ve rekreasyon amaçlı düzenlenecektir.

15- Park ve oyun bahçesi yapımına önem verilecektir.

16- Her mahalleye çeşmeler yapılacaktır.

17- Belediye hizmetlerinde özelleştirmeye öncelik verilecektir.

b- Halkla İlişkiler ve Katılımcı Yönetim

Belediye ile vatandaş arasındaki bürokratik duvarlar kaldırılacaktır. Bu amaçla;

- Beyaz Masa uygulamasına geçilecektir. Beyaz Masa, vatandaşın her türlü şikâyet ve talebini alan ve bu talebin belediye içinde vatandaş adına takibini yapan bir yapıda oluşturulacaktır.

- Halk Meclisleri uygulaması başlayacaktır. Bu uygulamada, belediye başkanı, yardımcıları ve müdürleri, mahalle merkezlerinde tutulacak geniş salonlarda halka açık toplantılarla bir araya gelecektir. Bu toplantılarda belediye çalışmaları hakkında vatandaşa bilgi verilecek ve yine burada vatandaş belediyeden şikâyet ve taleplerini dile getirecektir.

- Halk Saatleri uygulamasına geçilecektir. Bu uygulamada, her hafta belli günlerde vatandaşlarla belediye başkanı toplu görüşme yaparak, şikâyet ve talepleri dinleyecektir.

c- Sosyal Belediyecilik

1- Zaruret halindeki vatandaşlara gıda yardımı yapılması ve belediyeye ait aşevinin yapılarak günlük sıcak yemek dağıtılması.

2- Dar gelirli ailelerin çocuklarına eğitim amaçlı yardımlar yapılması.

3- Dar gelirli vatandaşlara yakacak, giyecek ve sağlık yardımlarının yapılması

4- Sosyal yardımlarda gönüllü katılım imkânlarının sağlanması.

d- Kültürel faaliyetler

1- İlçenin kültürel gelişimine öncülük edilmesi ve bu amaçla kültürel faaliyetlere ağırlık verilmesi,

2- Belediye kütüphanelerinin etkin yararlanmaya imkân verecek biçimde yeniden düzenlenmesi.